

*„Aztán egyszer csak
szólista lettem”*

Boldoczki Gábor
trombitaművész
lemezekről,
koncertekről,
tanításról

Caccini, Bach, Vivaldi, Haydn, Bellini, Sosztakovics, Haesaturjan, Fazil Say vagy Arutyunjan. Boldoczki Gábor trombitaművész eddig megjelent lemezei széles spektrumot ölelnek át, barokktól a kortárs kompozíciókig. Az albumok jelentőségét az is mutatja, hogy 2003 óta jó néhány rangos szakmai díjjal ismerték el felvételeit. Idén a kortárszene kategóriában az International Classical Music Awards (ICMA) díját nyerte el, Oriental Trumpet Concertos című lemeze. A díjkiosztó gála a lipcsei Gewandhausban lesz, április 1-jén. Lapunk, a Gramofon az ICMA egyetlen közép-kelet-európai zsűritagja, hogy így egyszerre megtiszteltetés és kedves kötelesség, hogy címlapinterjút közölhetünk Gáborral.

➔ Réfi Zsuzsanna

Gramofon: Több száz jelölt közül – Eötvös Péter és Abrahamsen egy-egy kompozíciója mellett – került a döntőbe az Oriental Trumpet Concertos című lemez (recenziónk a Gramofon 2016 téli számánál 66. oldalán olvasható). Számitott arra, hogy ez a felvétel lesz a díjnyertes?

Boldoczki Gábor: Nagy megtiszteltetés volt, hogy az ICMA zsűrije 321 lemez mellett az Oriental Trumpet Concertos című albumomat is jelölte. Ez az első felvételem, amelyen kortárs szerzők művei is felcsendülnek. Krzysztof Pendereckivel először a varsói Beethoven Fesztiválon találkoztam nyolc évvel ezelőtt, ahol Joseph Haydn híres trombitaversenyét játszottam Penderecki három izgalmas kadeneciájával. Nagyon élveztem vele a munkát, és a koncert is remekül sikerült. Ekkor született az ötlet, hogy milyen fantasztikus lenne, ha a mester komponálna számomra egy trombitaversenyt. Öröm és megtiszteltetés, hogy 2015-ben bemutatthattam ezt a csodálatos és különleges darabot. A műben a szólista és a zenekari zenészek dialógusai folyamatos kamarazenélést igényelnek, amelyben a karmester, Jurek Dybal és a Sinfonietta Cracovia igazi partner volt. A trombitaverseny Penderecki letisztult művészetének essenciája. Örülök, hogy bemutatthattam a darabot Budapesten is, s legközelebb tavasszal Sanghajban, Taipeiiben fogom játszani. A lemez másik kortárs darabját Fazil Say komponálta számomra. A mecklenburgi zenei fesztivál kiemelt szólistájaként (Artist in Residence) 2010-ben kérhettem fel Fazilt a trombitaverseny komponálására. Igazi orientális zene, Isztambul sodró forгатagában képzelhetjük magunkat a mű

hallgatása alatt. S ha már a kortárs trombitaversenyekről beszélök, hadd említsem Dubrovay Lászlót is, aki már három trombitaversennyel ajándékozott meg.

G.: Gondolom, együtt dolgozni a szerzővel is rendhagyó feladat. Vagyis valóban lehet együtt dolgozni? Elfogadnak ötleteket, elképzeléseket az előadótól? Bele lehet szólni a mű alakulásába?

B.G.: Egy zeneszerzővel mindig nagyon izgalmas a közös munka. Szerintem a szólista inkább inspirál, impulzusokat ad a szerzőnek, akinek a fejében legtöbbször már konkrétan „egyben van” a darab. Pendereckivel az általa létrehozott luslawicei Európai Zenei Központban találkoztam, ahová elvittem az összes trombitámat és szordinómat. Az összes hangszerezen játszottam neki, mert szerintem izgalmas egy darabon belül több fajta trombitán játszani. A hangszerek leginkább méretükben különböznek, és ezáltal mindegyiknek más a hangja, karaktere. Pendereckit úgy érzem, hogy nem a trombitáim, hanem elsősorban a „saját” hangom, zeneiségem érdekelte. Végül az egybekomponált versenymű közepső, lassú tétele szárnykürtre és a keret virtuóz tételei pedig C-hangolású trombitára íródtak.

G.: Miért tartja ilyen lényegesnek, hogy kortárs kompozíciókra kérjen fel alkotókat?

B.G.: Szólistaként kötelességemnek és felelőségemnek érzem, hogy minél több zeneszerzőt motiváljak arra, hogy komponáljanak a hangszereim számára. A repertoárban is a sokszínűséget keresem. Nagy örömmel turnézok barokk műsorral kamarazenekarokkal, vagy adok éppen kamarazestet Bogányi Gergely barátommal, de mindemellett külön-

nösen fontos számomra, hogy trombitára szülessenek versenyművek. Úgy gondolom, hogy mára a trombita népszerű hangszerré vált a zeneszerzők körében. A barokk korban a natúr trombita hangja a fényt, az ünnepélyességet jelentette, a mai ventilekkel ellátott, kromatikus trombita pedig bármilyen dramaturgiai szerep eljátszására alkalmas. Szerintem a zeneszerzőket is érdekli ez az instrumentum, sok lehetőség rejlik benne, ezért is igyekszem támogatni a mai komponistákat. Nagy öröm volt számomra, amikor hét évvel ezelőtt megszületett Fazil Say nekem írt darabja, ami szintén izgalmas kompozíció. A zongoraművész-zeneszerzőhöz mára már barátság fűz, sokszor koncertezünk együtt, több török városban is előadtuk már ezt az új darabot.

G.: *Ez már a nyolcadik CD-felvétele, miközben manapság sokan panaszkodnak arról, hogy mennyire visszaesett a lemezvásárlások száma...*

B. G.: Szerintem ma is van értéke egy kézbe fogható albumnak, amit alá lehet írni a szöveggel, a kísérelő füzetkékét pedig akár zenehallgatás közben is lapozgatni. Szerencsére fogynak az albumok, örömmel tölt el, hogy az emberek hallgatják a zenémet. Minden felvétel egy zenei fénykép, ami az előadó akkori, aktuális véleményét tükrözi a zenéről és az életről. A lemezek maradandók, s jó visszatekinteni ezekre a zenei pillanatokra. Arra is büszke vagyok, hogy a felvételeim rengeteg olyan embert is meghódítottak, akik ezidáig a komolyzenéhez nem jutottak el. Előfordult már többször, hogy egy szakember dolgozott a lakásunkban, kapott egy CD-t, és azóta minden itthoni koncertemet meghallgatja. Van, aki elmesélte, hogy a tőlem kapott lemezt a kocsijában tartja, s az utazásai során állandóan hallgatja.

G.: *Hogyan dolgoznak a Sony Classical kiadóval. Ők adják az ötleteket vagy ön jelentkezik az újabb és újabb elképzelésekkel?*

B. G.: A CD témáját mindig én álmodom meg, s eddig minden elképzelésem meg is valósult. Az Oriental Trumpet Concertos felvétel témája szerintem izgalmas és egyedi: orientális zene trombitára, két számomra komponált versenyművel; Arutyunjan posztromantikus trombitaversenyével és egy csodálatos, külön erre a lemeze készült Hacsaturnján gyermekdal nagyzenekari átíratával. A három nagyon különböző, de egyben intenzív versenymű feszültséget oldja ez az álmodozó jellegű, rövid darab. Minden albumnál nagyon ügyelek, hogyha valaki úgy dönt, nemcsak egy-egy számot, hanem az egész lemezt egyben szeretné hallgatni, akkor az is végig változatos, élvezetes legyen számára.

G.: *Majd egy évtizeddel ezelőtt, 2008-ban készítettünk nagyinterjút a Gramofonba. Abban a beszélgetésben a tízéves tervéről azt mondta, elképzelései szerint akkor is a szólózásról és a tanításról fog szólni az élete, csak az arány változik... Változott?*

B. G.: Az arány egyelőre nem változott. Folyamatosan járom a világot, szerencsés vagyok, hogy sok jó zenésszel, neves együttessel, karmesterrel dolgozhatom együtt. Izgalmas a sok utazás folyamán némi betekintést nyerni az adott ország vagy város kulturális életébe, megismerni egy-egy zenekar hangzásvilágát, s gyorsan alkalmazkodni az együttműködés során. Emellett 2010 óta a Zeneakadémia docense vagyok, nagyon szeretek tanítani.

G.: *Különleges karriert mutathat a növendékeinek...*

B. G.: Nagyon szerencsés, hogy a koncertpódium után ezt a tudást, tapasztalatot megoszthatom a hallgatóimmal. A koncertturné folyamatos és olykor fárasztó utazásai során jó gondolni a tanításra, és a trombitorák alatt néha jól esik a következő utazás kihívásaira gondolni. Számomra az oktatás nem merül ki csupán művészeti kérdésekben, hanem igyekszem menedzselni is a növendékeimet. Kellene a napi, heti

tervek és meg kell tanulniuk, hogy látni kell több évre előre. Emellett fontos, hogy megtanuljanak helyesen és hatékonyan gyakorolni. Mindenkinek javaslok külföldi tanulmányutakat, Erasmus programokat. Temérdek tapasztalatot nyújt egy ilyen külföldön eltöltött időszak. Az ars poeticám egyszerű: gyakorlás délelőtt, gyakorlás délután és este.

G.: *Nagyon kevesen lesznek szólisták. Elsősorban a zenekari muzsikálásra kell a növendékeket felkészítenie.*

B.G.: Örülök, hogy a zenekari szólamismeret tantárgy nagyobb hangsúlyt kap a Zeneakadémián, mint abban az időben, amikor én ide jártam. Külföldön sok olyan egyetem működik, ahol csupán ezzel foglalkoznak, és szinte csak zenekari állásokat játszanak. Én ezt elég száraznak és egysíkúnak tartom, tény azonban, hogy aki öt éven keresztül a legfontosabb 40 zenekari állást gyakorolja, annak nagyobb esélye lehet egy próbajátékon. Ezt viszont követi a próbaév, ahol kiderülhetnek zenei hiányosságok. Egyébként a trombitások előtt három út lehetséges: az egyik a szólista pálya, a második a tanítás, a harmadik pedig a zenekari játék. Mindhárom csodálatos hivatás. Mi elsősorban a zenekari próbajátékokra és a tanításra összpontosítunk, a szólókarrierhez a szakmai tudáson kívül ugyanis még sok minden más összetevő is szükséges. Jelenleg hat növendékem van, s ez nem csupán heti kétszer hat-nyolc órát jelent, hanem azt, hogy hat élet, hat sors van az ember kezében, szívében, ami természetesen rengeteg napi kérdéssel jár. Igyekszem őket segíteni, de dönteni a végén mindig nekik kell.

G.: *S hisznek azért önnek, aki nagyon kevés időt töltött zenekari zenészként?*

B.G.: Zeneakadémistaként magam is készültem próbajátékokra, és játszottam együttesekben, például a Budapesti Fesztiválzenekarban és a Bayerischer Rundfunkban. A zene mindig ugyanaz; legyen szó egy szólódarabról vagy egy nyolccütemes zenekari állásról. Persze fontos, hogy a növendék ne csak azt a nyolc ütemet tanulja meg, ismerje, hanem legyen tisztában a mű egészével. A megmérettetéseknel – legyen az próbajáték vagy verseny – ugyancsak arra biztatom őket, hogy fogják fel úgy, mint egy koncertet, s ne versengjenek, hanem muzsikáljanak. A legfőbb cél nem a győzelem, hanem az, hogy az ember meg tudja mutatni magát, és a színpadon a tudása száz százalékát nyújtsa. Ha ez pedig a zsűri tetszését is elnyeri, az persze külön öröm.

G.: *Énekelni kell a trombitával – hogy önt idézzem...*

B.G.: Így igaz. S lélekből kell játszani. Egyébként rengeteg fejlődött az elmúlt évtized alatt is a fúvós kultúra. Elképesztő technikai tudással rendelkeznek a fiatalok. Viszont ma már egy versenyen – szerencsére – nem elég, hogy valaki remekül eljátssza az adott darabot, hanem ugyanilyen fontos, hogy ismerje az igazi mélységeit, s hogy elgondolkodjon rajta, s képes legyen rá, hogy a valódi szépségét tolmácsolja. S hogy kellő alázattal, odaadással közelítsen a muzsikához. Éppen ezért számomra már a felvételinél is ugyanolyan lényeges az emberi tényező, mint a szakmai tudás.

G.: *A párizsi és a müncheni nagy versenyeket éppen húsz évvel ezelőtt nyerte meg. Mennyiben változott azóta a hivatásához való viszonya?*

B.G.: Rengeteg nagyszerű zenéssel találkoztam az évek és az utazásaim során, sok mindent láttam, hallottam, tapasztaltam. A jó zenész folyamatosan tanul a kollégáitól. S persze a megélt mindennapok szintén visszatükröződnek az ember játékában, előadásmódjában. Fontos megérteni a folyamatos változást, és tudni kell megújulni, kreatívnak maradni. Éppen új repertoár után kutatok, és készülok a következő lemezfelvételre, aminek témája szintén nagyon izgalmasnak ígérkezik... Húsz évvel ezelőtt a nemzetközi versenyeken elért sikerek miatt döntöttem úgy, hogy a zenész pályát, a trombitálást választom. A genfi első megmérettetés után még eszembe sem jutott a szólókarrier. A koncertezés nem rohamszerűen, hanem szépen, fokozatosan kezdődött. Nagy dilemmát jelentett, hogy menjek-e próbajátékokra, hiszen rangos meghívásokat kaptam. Akkor azonban úgy éreztem, hogy inkább szabad szeretnék maradni, további szólófellépéseket vállalni, majd egy-két év elteltével összegezni, hogy hol tartok, hová jutottam, és hogy alakulhat a jövő. Aztán egyszer csak azt vettem észre, hogy szólista lettem...

Boldoczki Gábor honlapja: <http://www.gabor-in-concert.com>